

ST rundar hálva öld næsta ár

Alheims felagsskapurinn Sameindu Tjóðir fyllir mánaðagin 24. október 49 ár, og verður longu nú av øllum alvi arbeiði við at fyrirreika runda føðingardagin, ið er um eitt ár.

Millum annað verður arbeiði við einum sjónvarpsfilmi við heitinum »You and the United Nations«, ið ætlandi skal verða liðugur áðrenn 50 ára føðingardagin.

Filmurin skal í hæv- uðsheitum snúgva seg um virksema ST's ta fyrstu hálva öldina, og verður millum annað arbeiði við í filminum at hava samrøður við fólk, ið fylla 50 ára sama dag sum ST og hava havt tilknýti til ST eitt úðarskeið í lívi sínum.

Skuldi onkur føroyingur verið í tí hepnu stöðu at uppfylla hesa einføldu treyt, kunnu vit her geva adressuna, tey kunnu venda sær til: De Forenede Nationers Informationskontor For De Nordiske Lande, H. C. Andersens Boulevard 37, DK 1553 København V. Telefonnummarið er 033 12 21 20, so eisini ber til at ringja og siga frá.

Stuttligt, um onkur føroyingur hevði endað í filminum, ið verður sendur í sjónvarpi kring allan heim næsta ár.

hj.

Færri ráðharrar í Týsklandi

Komandi týska samgongustjórnin við Helmut Kohl sum leiðara, fer at hava færri lønarútreiðslur enn fráfarandi stjórnin. Færri ráðharrar verða í hesi stjórnini – sekstan móti átjan frammanundan.

Hetta er úrslitið av samráðingunum millum kristiliga flokkarnar CDU/CSU og friu demokratarnar FDP.

Eitt nú hevur verið tosað um, at summi málsøki skulu verða lögð saman, so sum gransking og tøkni-frøði saman við undirvísing og vísindi, og so eisini postmál saman við ferðslumálum.

Helmut Kohl, ið eisini stóð á odda fyri undanfarna stjórnini í Týsklandi, fekk betri val enn væntað sunnudagin.

hj.

550 milliónir altíð svong til songar

Hálvonnur milliard kennir einki til reint drekkivatn ella reinføri yvirhøvur

Tá hetta árið er farið aftur um bak eru vit tilsamans 5,6 milliardir menniskju í heiminum – av hesum livir ein milliard í fullkomnum fátækkdómi og við einum innløku- og nýtslustøði, ið er langt undir tað avgjørt lægst loyvda í »okkara heimi«.

Við øðrum orðum skulu hesi stríðast fyri at liva útán tað, ið skal til fyri at nýta lívins grundleggjandi tørv. Tey nýðast at liva fyri minni enn 370 dollarar um árið, ið er minstamarkið.

Tilsamans fara 550 milliónir menniskju svong til songar hvørt kvöld – um tey altoy yvirhøvur eru so væl fyri, at tey eiga eina. Og meira enn hálvonnur milliard menniskju kenna ikki til reint drekkivatn ella nakað sum helst reinføri yvirhøvur.

Júst tí er hesum neyðardýrum eitt sera stutt lív

lagað, orsakað av sjúku, svongd, skeivari føði og kriminaliteti. Meðalafkanarin sunnan fyri Sahara kann ongantíð halda sín 50 ára føðingardag, meðan meðalaldurin í Japan til samanbering er 80 ár.

Hesi tøl upplýsir ST í kunningaraskrivi fyri norðurlond.

Tey flestu, ið svøltu, liva í Asia og Afrika, og tað eru kvinnurnar, ið eru harðast raktar. Sjey av hvørjum tiggju svøltandi menniskjum eru kvinnur.

Suðurasia hýsir teimum flestu sera fátøku, og har býr ein triðingur av øllum heimsins íbúgvum. Men flest fátøk á einum stað finnur tú kortini í Afrika – serliga í londunum sunnan fyri Sahara. Í Afrika búgva »bert« 16% av heimsins íbúgvum, men annarhøvur afrikani er fátækur.

Men eisini í vesturheiminum er fátækkdómur

stórur – í USA og Vestur-europa liva 15% av íbúgvunum undir fátækkmarkinum, og 61% av íbúgvunum í Latínamerika og Miðamerika eru rakt av fátækkdómi.

Tað, ið er mest hugstoytt, er at hóast lívskorini batna allastaðni kring heimin, tykist fátækkdómur og ójavní at hava fingið fastatøkur – stóðan versnar alsamt. Heimshankin staðfestir, at tey fátæku áðrenn ár 2000 eru vorðin 200 milliónir fleiri í tali bert í menningarlandunum, um gongdin ikki broytist áðrenn.

hj.

Flestu kvinnur fara við øðrum

Næstan 60% av øllum kvinnum eru í minsta lagi einaføri ótrúgvur móti manni sínum, visir ein týsk kanning, ið er grundarlagið undir bók, samfelagsfrøðingurin Ingrid Fuller hevur givið út fyri kortum.

Sambært rithøvundinum er ótrúskapurin

ikkí endiliga ein keðilig síða av persónleikanum hjá kvinnunum:

– Ótrúskapurin kann bera positivar mogleikar í sær, sigur hon.

– Kvinnur, ið fara við øðrum, kenna tað ofta sum eitt tekin upp á lívs-megi, og harvið eisini ein máta at vera trúgv-

ar móti sær sjálvari og sjálvskærleikanum.

Hvussu trúgvir menninir so eru, sigur hendan sögan einki um, men eingin ivi man vera um, at tað eisini kundi verið eina áhugaverda kanning vert at funnið út av tí spurninginum.

hj.

Tel Aviv-bumban fær ikki steðgað friðinum

Hóast tað av sonnum hevur skapt mikla røring, at palestinski yvirgangsfelagsskapurin Hamas mikudagin sprongdi ein fyltan buss í luftina á ferðslumiklu høvuðsgøtuni í Tel Aviv, halda miðeysturserfrøðingar kortini ikki, at hendan hending fær steðgað friðartilgongdini í Mið-eystri.

– Væntast kann, at friðartilgongdin kanska verður seinkað nakað, men hvørki Ísrael ella PLO fara nú at sleppa tráðnum í samráðingunum, ið higartil hava gingið sera væl, siga miðeysturserfrøðingar.

– Øll vistu frammanundan, at friðartilgongdin í kjalarvørrinum fór at fáa yvirgangssatsoknir, men

báðir partar í samráðingunum hava týðiliga givið til kennar, at teir ikki fara at lata seg órógva av slíkum gerðum ella á nakran hátt góðtaka tað.

Bumbubresturin kravdi 22 mannalív og 42 vórðu særð í bumbuálopunum, sum í fyrsta umfari varð hildið vera ein sjálmvörðsatsókn. Men eitt vitni, ið hevði verið í bussinum beint undan bumbubrestinum, hevur avsaðnað, at maðurin, ið Hamas sigur hava sprongt seg sjálfan í luftina undir atsoknini, er tann sami, ið var í bussinum.

Hamas vil oyða Ísrael

Hamas, ið hevur framtrúgvur og hótt við fleiri

yvirgangssatsoknunum, er ein religiøs, palestinskur felagsskapur, ið hevur sum endamál at oyða Ísrael og fáa sett palestinskan stat á stovn í staðin. Yvirgangsfelagsskapurin er ímóti friðaravtaluni millum Ísrael og PLO og Jordan hinumegin.

Undir sokallaðu Intifadaini – vápnandi uppreisurin hjá palestinum móti ísrælsku niðursætufólkunum – fekk Hamas rættiliga stóra undirtøku millum palestinar. Hetta var móti endanum á 1987, og síðani hevur yvirgangsfelagsskapurin gjørt nógv vart við seg – ongantíð tó so ógvusliga og áhaldandi sum nú.

hj.

HM í USA var hvønn dollara vert

– og teir vóru ikki so heilt fáir, vísir endaliga uppgerðin, ið nú er komin

Nærum ógjøriligt er at nevna eitt øki, har amerikumen ikki eru í minsta lagi eina tonn betri enn øll onnur. Gott dømi um hetta er HM-endaspæli í fót-bólta, sum var í USA í summar.

Umframt at fót-bólts-spælið ongantíð hevur verið betri, vóru eisini áskoðaratølini mest stór. Ikki færri enn 3,5 milliónir sótu á áskoðaraplássunum undir kappingini, og hesi – saman við eitt nú sjónvarpsfeløgum kring allan heim – lögdu ikki so lítið eftir seg.

Nú er endaliga uppgjørt, hvussu nógvir dollarar komu burtur úr HM-endaspælinum, og er talan sjálvsagt um ótrúliga nógv hægri tøl enn nakrantíð áður.

Yvirskotið gjørdist – umroknað til okkara krónur – tilsamans 354 milliónir krónur, og er

tað triggjar ferðir so nógv, sum fyrirreikararnir høvdu roknað við. Størstu einstøku upphæddina fær forsetin í fyrirreikingarnevndini, Alan Rothenberg – tilsamans 18 milliónir fara ikki heilt óuppi-borði í hansara lomma.

Hini 418 fólkini, ið høvdu fulltúðarstarv í sambandi við endaspælið, eru heldur ikki við skerdan lut. Teimum eru tillutaðar 94 milliónir, ið tó eru uttan fyri tað samlaða rokni-stykki.

hj.

Diana vil ikki skiljast

Hjúnaskilnaðurin millum Dianu prinsessu og Charles prins av Onglandi sær ikki út til at verða av nøkrum í bræði. Hóast hjúnini hava verið frá hvørjum øðrum síðani desember 1992, tykist 33 ára gamla Diana ikki vera til reiðar at sleppa tilknýti sínum til enska kongshúsið – eitt nú ynskir hon framhaldið andi at eiga heitið *Her Royal Highness*.

Hetta skal, sambært enska »Daily Mirror«, vera veruliga orsøkin til, at tey bæði framvegis á pappirinum eru at rokna sum gift.

Franska »Voici« vísir annars herfyri at siga, at Diana og Charles vóru komin ásamt um, at hon skuldi hava umleið 150 mió. kr. afturfyri at kvitta tilknýti sítt til enska kongshúsið. Hesa upphæddina skuldi Diana fáa komandi ár, tað parið alment skuldi fara frá hvørjum øðrum.

Men týsdagin upplýsti so ein talsmaður fyri kongshúsið, at tey bæði ongáttanir hava um at skiljast, eins og

eisini varð sagt, tá tey bæði fyri skjótt tveimum árum síðani fóru frá hvørjum øðrum eftir at hava verið høvuðsper-sónar í »algaarinnar brúð-leypu« í 1981.

Innanveggja í kongshúsinum skulu eisini ymsar meiningar vera um hjúnaskilnaðin. Verfaðir Dianu, Philip prinsur, sigst halda fast við, at Diana skal frásiga sær øll konglig rættindi, meðan Elisabeth drottning hinvegin sigst stuðlað Dianu.

Tað hevur eisini ljóðað í seinastuni, at tað var Philip prinsur, ið noyddi Charles prins at giftast við Dianu, hóast hann elskaði eina aðra.

Meðan gitt og hugsað verður um hesi víður-skiftu bíða øll spent eftir næsta kapitlunum í ævisøguni um Charles prins, ið blaðmaðurin Jonathan Dimbleby hevur skrivað. Umrøddi kapitlur verður prentaður í enska blaðnum »Sunday Times«, ið rólga kann prenta nøkur bløð eyka...

hj.